AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 4.7.2006
COM(2006) 367 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Az EU gyermekjogi stratégiája felé

{SEC(2006) 888}
{SEC(2006) 889}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Az EU gyermekjogi stratégiája felé

I. FENNÁLLÓ PROBLÉMÁK

E közlemény olyan átfogó EU-stratégia létrehozását javasolja, amely hatékonyan elősegíti és biztosítja a gyermekek jogainak érvényesülését az Európai Unió belső és külső politikáiban, valamint támogatja a tagállamok e területre vonatkozó erőfeszítéseit. A gyermekek, vagyis az *ENSZ-nek a gyermek jogairól szóló egyezménye*[1] (a továbbiakban: *UNCRC*) értelmében a 18. életévüket be nem töltött személyek a világ népességének egyharmadát teszik ki.

I.1. A gyermekek jogai – az EU egyik prioritása

A gyermekek jogai azon emberi jogok egy részét képezik, amelyek betartására az EU-t és a tagállamokat nemzetközi és európai szerződések kötelezik, így különösen az *UNHCR és a hozzá tartózó fakultatív jegyzőkönyvek*[2]*, ideértve* a millenniumi *fejlesztési célokat*[3] *is, valamint az emberi jogok európai egyezménye*[4] *(*a továbbiakban: *EJEE)*. Az EU az európai Alapjogi Chartában[5], közelebbről annak 24. cikkében, kifejezetten elismerte a gyermekek jogait.

A Bizottság a 2005–2009-es stratégiai célkitűzésekről szóló közleményében a gyermekek jogait egyik fő prioritásaként jelölte meg: „*Kiemelt fontosságú a gyermekek jogainak hatékony védelme a gazdasági kizsákmányolás és a visszaélés valamennyi formájával szemben; e téren az Unió irányt mutat a világ többi része számára*”[6]. Ezzel összefüggésben az alapjogokért, megkülönböztetés-mentességért és esélyegyenlőségért felelős biztosok 2005 áprilisában úgy döntöttek, hogy egyedi kezdeményezést indítanak a gyermekek jogainak elősegítése, védelme és figyelembevétele érdekében az EU belső és külső politikáiban.

2006 márciusában az Európai Tanács felkérte a tagállamokat, hogy „*tegyék meg a gyermekszegénység gyors és jelentős csökkentéséhez szükséges intézkedéseket, egyenlő esélyeket biztosítva valamennyi gyermek számára, szociális hátterüktől függetlenül*”.

E közlemény ezen döntéseket juttatja érvényre.

---

1 A gyermekek jogairól szóló, 1989. november 20-i egyezmény. Teljes szövege elérhető a következő címen: http://www.unicef.org/crc/crc.htm.

2 Az emberkereskedelem, különösen a nő- és gyermekkereskedelem megelőzéséről, felszámolásáról és megbüntetéséről szóló ENSZ-jegyzőkönyv; a gyermekek jogairól szóló egyezményhez csatolt ENSZ-jegyzőkönyv a gyermekkereskedelemről, gyermekprostitúcióról és gyermekpornográfiáról; a gyermek jogairól szóló egyezményhez csatolt ENSZ-jegyzőkönyv a gyermekek fegyveres konfliktusokban való részvételéről.

3 ENSZ Közgyűlés, az Egyesült Nemzetek Millenniumi Nyilatkozata, 55. ülésszak, 2000. szeptember 18.

4 A teljes szöveg elérhető a következő címen: http://www.echr.Council of Europe.int/ECHR/EN/Header/Basic+Texts.

5 Az Európai Unió Alapjogi Chartája, HL C 364., 2000.12.18., elérhető a következő címen: http://europa.eu.int/comm/justice_home/unit/charte/index_en.html.

6 Stratégiai célkitűzések 2005–2009. Európa 2010: Partnerség Európa megújulásáért, fellendülés, szolidaritás és biztonság, COM (2005) 12 végleges, 2005.1.26.

I.2. A gyermek jogainak helyzete az EU-ban és a világon

A gyermekek számos emberi joggal rendelkeznek. Alapvető fontosságú azonban, hogy a gyermekek jogait önálló követelményeknek tekintsék, és azok ne egyszerűen az emberi jogok tiszteletben tartását célzó átfogó erőfeszítések részét képezzék. Ez azért szükséges, mivel néhány jog kizárólagosan vagy mindenekelőtt a gyermekekre vonatkozik, így például a tanuláshoz való jog és a mindkét szülővel való kapcsolattartás joga. Az a tény továbbá, hogy szinte valamennyi állam vállalja a gyermekek jogainak területén fennálló kötelezettségeket, különösen szilárd alapot jelent az Európai Bizottság és a nem EU-országok közötti együttműködéshez: ez pedig olyan előny, amely nem mondható el az összes emberi jogi kérdés esetén. Végül pedig az EU egyértelműen olyan különálló kérdésként azonosította a gyermekek jogainak elősegítését, amely egyedi fellépést érdemel.

Együtt kell vizsgálni a gyermek jogait és szükségleteit: a gyermekek jogai tiszteletben tartásának és elősegítésének együtt kell járnia az alapvető szükségleteik kielégítését célzó fellépéssel.

Hangsúlyozni kell, hogy az európai integráció – a világ sok más részében fennálló drámai helyzethez viszonyítva – sikeresnek bizonyult a gyermekek jogainak és szükségleteinek kezelésében. Az Unión belüli helyzet azonban még mindig nem kielégítő. Fennáll a veszélye annak, hogy a globalizációval és a demográfiával összefüggő új kihívások, amennyiben nem kezelik azokat határozottan, aláássák az európai életszínvonalat. Ez jelentős káros következményekkel járhat a gyermekek helyzetére Európában. Az EU-n belül gyermekbarát társadalmak létrehozására vonatkozó elgondolás így tehát nem választható el attól, hogy az európai integrációt tovább kell mélyíteni és erősíteni.

I.3. Az EU-stratégia jogalapja

A Szerződések és a Bíróság ítélkezési gyakorlata[7] szerint az EU az alapvető jogok területén – ideértve a gyermekek jogait is – nem rendelkezik általános hatáskörrel. Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSz.) 6. cikkének (2) bekezdése szerint azonban az EU-nak tiszteletben kell tartania az alapvető jogokat, bármilyen intézkedést is tesz hatásköreinek gyakorlása során. E jogok különösen az EJEE-ben foglalt jogokat jelentik, amely a gyermekek jogaira vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaz. Teljes mértékben figyelembe kell venni továbbá az UNCRC rendelkezéseit. Az Alapjogi Charta, jogi formájától függetlenül, a jog általános elveiként biztosított alapvető jogok különösen hiteles kifejeződésének tekinthető.

Az EU-nak az alapvető jogok – ideértve a gyermekek jogait is – tiszteletben tartására irányuló kötelezettsége nem csak az e jogokat sértő cselekményektől való tartózkodást magában foglaló általános feladat, hanem azt is jelenti, hogy figyelembe kell venni azokat minden olyan esetben, amikor azok a saját szakpolitikáknak a Szerződések különböző jogalapjai szerinti végrehajtása során relevánsak. Ezenkívül az általános hatáskör fent említett hiánya ellenére[8] a Szerződések által biztosított számos különös hatáskör lehetővé teszi az egyedi fellépést a gyermekek jogainak biztosítása és elősegítése céljából. Az ilyen fellépéseknek tiszteletben kell tartaniuk a szubszidiaritás és az arányosság elvét, valamint nem sérthetik a tagállamok hatáskörét. Számos különböző eszköz és módszer is számításba jöhet, ideértve a jogalkotási intézkedést, a puha jogot, a pénzügyi támogatást vagy a politikai párbeszédet.

---

7 Lásd különösen a 2/94. sz. véleményt, EBHT 1996., I-1759. o.

8 Lásd az Alapjogi Charta 51. cikkének (2) bekezdését.

I.4. A gyermekek jelenlegi helyzete

Az ENSZ gyermekekkel kapcsolatos 2002. évi rendkívüli ülésszaka során kiemelték, hogy milyen óriási a szakadék a nemzetközi szerződésekben kifejezett jó szándék, valamint a szegénység, az elhanyagoltság és a kizsákmányolás által jellemzett valós életkörülmények között, amelyeket világszerte gyermekek millióinak kell elszenvednie. A néhány területen elért eredmények ellenére még mindig sok a tennivaló[9].

A születéstől a felnőtté válásig a gyermekek szükségletei nagyon eltérőek életük különböző fejlődési szakaszában. Az első öt évben a gyermeknek mindenekelőtt védelemre és egészségügyi ellátásra van szüksége. A gyermekeknek 5 és 12 éves koruk között is szükségük van védelemre, de más szükségleteik is kialakulnak: egyértelműen lényegi jelentőséggel bír a gyermekek számára a tanuláshoz való jog, amely lehetővé teszi számukra a fejlődést a társadalmon belül. Tizenévesként a gyermekek új igényekkel és feladatokkal találják szemben magukat. A serdülőknek például igényük van arra, hogy az életüket érintő döntésekkel kapcsolatban kifejezhessék véleményüket. Továbbá a szülők szegénysége és a társadalmi kirekesztettség nagymértékben korlátozza a gyermekek számára nyitva álló lehetőségeket és jogaik érvényesítését, ami a társadalom egészének jövőbeli jólétét veszélyezteti. Ezenkívül befolyásolja a gyermekek helyzetét az a hely is, ahol élnek.

I.4.1. Általános helyzet

A világon élő 2,2 milliárd gyermek 86 %-a él a fejlődő országokban, és a fejlődő országokban él azon gyermekek több mint 95 %-a, akik meghalnak ötéves koruk előtt, nem jutnak alapfokú képzéshez, kényszermunkát végeznek vagy szexuális kizsákmányolástól szenvednek. Világszerte az anyák több mint fele nem élvez megfelelő jogokat, ideértve a terhesgondozást és a szülést is. E helyzet miatt már a születés pillanatában számos gyermek hátránnyal indul.

Életük első öt évében a gyermekek egyharmadának nem jut megfelelő élelem, és bizonyos mértékben alultápláltak. Ez nem csupán egészségüket és túlélési esélyeiket befolyásolja, hanem tanulási képességüket és fejlődésüket is. Az alultápláltság mellett sok gyermek él nem megfelelő körülmények között (korlátozott ivóvízhez jutás, rossz higiéniai körülmények, szennyezett helyiségek, valamint a megfelelő betegségmegelőzéshez és egészségügyi ellátáshoz való jutás hiánya). Ennek eredményeképpen több mint tíz millió öt éven aluli gyermek hal meg évente könnyen megelőzhető vagy kezelhető betegségben, és egy milliárd gyermek visszamaradott a fizikai, szellemi és/vagy pszichológiai fejlődésben, ami gyakran visszafordíthatatlan.

Az összes gyermek egyhatoda (elsősorban lányok) nem jár alapfokú képzést nyújtó iskolába, így nincs lehetősége arra, hogy tanuljon, fejlődjön és a társadalomba integrálódjon. Világszerte mintegy 218 millió gyermek dolgozik[10]. Több mint 5,7 millió gyermek (némelyikük még el sem érte a serdülőkort) különösen borzasztó körülmények között dolgozik, ami adott esetben akár kvázi rabszolgaságot is jelenthet, és megközelítőleg 1,2 millió gyermek esik az emberkereskedelem áldozatául[11]. Minden pillanatban mintegy 300 000 gyermek[12] harcol katonaként a világszerte folyó több mint 30 fegyveres konfliktusban.

---

9 Az EU nyilatkozata az UNGASS 57. ülésére, 2003.

10 A gyermekmunka vége: elérhető közelségben, átfogó jelentés a munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló ILO nyilatkozat nyomon követéséről, jelentés a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 95. ülésszakára, Genf, 2006.

11 Forrás: UNICEF

12 Ugyanott.

Világszerte körülbelül 130 millió lány és nő nemi szervét csonkították meg, és ez gyakran a serdülőkort lezáró beavatási szertartások keretében évente további két millió lányt érint. A lányok egyharmada van kitéve szexuális erőszaknak, egyötödük kényszerből köt házasságot[13], és évente mintegy 14 millió 15 és 19 év közötti lány szül gyermeket. Tavaly több mint egy millió serdülő fertőződött meg HIV-vírussal, kétharmad részük lány. Világszerte több mint egy millió gyermeket tartanak fogva jogsértő cselekmény miatt, és nagy részük nem kapja meg azt a sajátos figyelmet és védelmet, amire szükségük lenne. Olyan gyermekek is vannak, akiknek jogai és szükségletei sajátos figyelmet érdemelnének: több mint 200 millió gyermek él súlyos fogyatékossággal, valamint 40 millió gyermek árva, akiknek a száma a HIV/AIDS miatt egyre növekszik.

I.4.2. Az EU-ban

Az EU jelenleg olyan jelentős gazdasági, politikai, környezeti és társadalmi változásoknak lehet tanúja, amelyek a gyermekeket is érintik. Az EU-ban a relatív szegénység jobban veszélyezteti a gyermekeket, mint a lakosság egészét (a 0–15 év közötti gyermekek 20 %-a és a 16–24 közöttiek 21 %-a érintett, szemben a felnőttek 16 %-ával). Különösen ki vannak téve a szegénységnek, a kirekesztésnek és a diszkriminációnak azok a gyermekek, akiknek szülei szegények, vagy akik nem élhetnek szüleikkel, valamint akik bizonyos etnikai közösségekből származnak, mint például a romák. Ezenkívül a gyermekek – és különösen a szegény gyermekek – aránytalanul nagyobb mértékben szenvednek a környezet minőségének romlásától. Az EU megkezdte e kihívások kezelését azáltal, hogy a fenntarthatóbb növekedést, valamint a több és jobb munkahelyet célzó stratégiáját az európai agenda élére helyezte. E stratégia sikere jelenti azon befogadó európai társadalmak egyik előfeltételét, amelyekben a jelenlegi és a jövőbeli generációk gyermekeinek jogai és szükségletei is szilárd alapokon nyugszanak.

Az identitás kérdése az utóbbi években egész Európában jelentős témává vált. A **rasszizmus** összes formájának régóta ismert megnyilvánulásai mellett az EU társadalmaiban egyre nyugtalanítóbb jelenséggé válik a „kívülállókkal” szembeni gyűlölet és a tőlük való félelem. A kisebbségekből származó gyermekek könnyen a rasszizmus célpontjaivá válnak. A többségi lakosságból származó gyermekek viszont könnyen a szélsőséges politikusok és pártok által javasolt, végletekig leegyszerűsített megoldások befolyása alá kerülnek.

A gyermekekkel szembeni erőszak az utóbbi években egyre nagyobb gondot jelent az EU-ban. Számos formában megnyilvánulhat a családon és az iskolán belüli erőszaktól kezdve a transznacionális dimenziójú problémákig, ideértve a gyermekkereskedelmet és -kizsákmányolást, a gyermek-szexturizmust, valamint az internetes gyermekpornográfiát is. Másik kihívást jelent annak biztosítása, hogy a bevándorló, menedékkérő és menekült gyermekek jogait messzemenően tiszteletben tartsák az uniós és tagállami jogalkotás, illetve politikák végrehajtása során.

A gyermekek kezelésére használt gyógyszerek több mint 50 %-át évtizedeken keresztül nem tesztelték, és nem engedélyezték ilyen használatukat, így nem lehet pontosan tudni, hogy a gyógyszer valóban hatásos-e, és milyen mellékhatásokkal járhat. E problémát most már kezeli a gyermekgyógyászati rendelet, amelyet a közeljövőben fogadnak el.

13 Forrás: UNIFEM.

II. MIÉRT VAN SZÜKSÉG UNIÓS GYERMEKJOGI STRATÉGIÁRA?

II.1. Az uniós fellépés hozzáadott értéke

A fentiekből következően még messze nem tartják általános tiszteletben a gyermekek jogait, és az EU-n belül nincsenek kielégítve minden egyes gyermek alapvető szükségletei.

Az Európai Unió a gyermekek jogai területén lényegi és alapvető hozzáadott értéket jelenthet. Először is építeni tud általában az emberi jogokkal és közelebbről a gyermekek jogaival kapcsolatos régi hagyományára, valamint jogi és politikai kötelezettségvállalásaira. Az Unió megfelelő súllyal és jelenléttel rendelkezik ahhoz, hogy a gyermekek jogai központi helyet kapjanak a nemzetközi napirendekben, továbbá felhasználhatja általános jelenlétét és befolyását ahhoz, hogy az egyetemes emberi jogok érvényesülését – különös tekintettel a gyermekekre – nemzeti szinten világszerte hatékonyan elősegítse. Ezenkívül az európai szociális védelmi modell, valamint a különböző területeken fennálló politikai kötelezettségvállalásai és programjai alapján elősegítheti és támogathatja, hogy a gyermekek szükségletei nagyobb figyelmet kapjanak.

Az Unió támogathatja a tagállamok erőfeszítéseit, segítve őket bizonyos területeken abban, hogy intézkedéseik során figyelembe vegyék a gyermekek jogait, valamint keretet biztosítva a kölcsönös tanuláshoz, amely révén a tagállamok azonosíthatják és átvehetik az Unióban alkalmazott számos bevált gyakorlatot. Ez az átfogó és összehangolt fellépésen alapuló megközelítés a tagállamok erőfeszítéseit kiegészítő hozzáadott értéket jelentene, továbbá az Unión belül és kívül egyaránt erősítené az UNCRC-ben foglalt elvek elismerését és tiszteletben tartását.

Sürgető szükség van tehát egy átfogó uniós stratégiára annak érdekében, hogy növekedjen az EU azon kötelezettségvállalásainak terjedelme és hatékonysága, amelyek világszerte a gyermekek helyzetének javítását célozzák, valamint hogy a lehető legmagasabb szinten kifejezésre jusson az a tényleges politikai akarat, hogy a gyermekek jogainak elősegítése és védelme a megérdemelt helyet foglalja el az EU napirendjében.

II.2. Az EU eddigi válasza: már megtett lépések

Az utóbbi években az EU jelentős eredményeket ért el e területen, és a fennálló különböző jogalapok alapján különböző konkrét intézkedéseket és programokat dolgozott ki a gyermekek jogaival kapcsolatban. Ezen intézkedések a belső és külső politikákat egyaránt érintik, és a problémák széles skáláját lefedik, mint például gyermekkereskedelem és -prostitúció, gyermekekkel szembeni erőszak, diszkrimináció, gyermekszegénység, társadalmi kirekesztés, gyermekmunka (ideértve a gyermekmunka eltörlésére vonatkozó kötelezettséget tartalmazó kereskedelmi megállapodásokat is), egészség és oktatás.

A gyermekek jogait érintő uniós intézkedések nem kimerítő felsorolását a melléklet tartalmazza.

Közelebbről az EU-n belül a Bizottság és a tagállamok elsődleges prioritást adtak a gyermekszegénység kérdésének a szociális védelem és a társadalmi integráció koordinálásának nyílt módszere (Open Method of Coordination on Social Protection and Social Inclusion – OMC) keretében, amely egy sor közös célkitűzésen és mutatón alapuló keretet jelent a tagállamok közötti kölcsönös tanuláshoz, valamint a szociális védelmi rendszerek hozzáférhetőségének és minőségének javítását célzó nemzeti stratégiák elfogadásához.

A bővítési folyamat egy másik hatékony eszköz, amely lehetőséget ad a gyermekek jogai érvényesülésének elősegítésére. Az EU-tagság egyik feltétele, hogy a tagjelölt országban

érvényesül a demokráciát biztosító intézményi stabilitás, a jogállamiság, az emberi jogok, valamint a kisebbségek tiszteletben tartása és védelme. Az Európai Tanács által 1993-ban Koppenhágában meghatározott ezen úgynevezett politikai kritériumok keretében a Bizottság a csatlakozási folyamat során elősegítette a gyermekvédelem reformját, és szorosan figyelemmel kísérte a gyermekek jogainak fejlődését valamennyi csatlakozó és tagjelölt országban.

Az európai szomszédságpolitika, valamint az Oroszországgal fennálló stratégiai partnerség fontos eszközt jelent a gyermekek jogainak erősítéséhez az EU szomszédságában, és az első intézkedéseket már meg is hozták.

II.3. A hatékonyság szükségessége

A gyermekek jogaival kapcsolatos uniós fellépés értékének maximalizálása céljából számos kihívásra kell választ adni az alábbiak megvalósulása érdekében:

- az érintett területen ez idáig tett uniós intézkedések szükségleteinek, prioritásainak és hatásainak átfogóbb elemzése;
- a gyermekek jogainak hatékonyabb figyelembevétele az uniós politikákban, stratégiákban és programokban, valamint szorosabb együttműködés az Európai Bizottságon belül;
- jobb együttműködés a kulcsfontosságú érintettekkel, ideértve a gyermekeket is;
- a gyermekek jogairól és az e területen hozott uniós intézkedésekről való jobb tájékoztatás, valamint azok erőteljesebb tudatosítása.

III. AZ EU GYERMEKJOGI STRATÉGIÁJA FELÉ

A fenti kihívások megoldása érdekében a Bizottság e közleménnyel egy hosszú távú stratégiát indít el annak érdekében, hogy az EU fellépése aktívan elősegítse és biztosítsa a gyermekek jogainak érvényesülését, és a tagállamok e területen kifejtett erőfeszítései támogatást kapjanak. A stratégia hét különös célkitűzésre épül, amelyek mindegyikét egy sor intézkedés kíséri.

III.1. Az EU gyermekjogi stratégiájának különös célkitűzései

1 A jelenlegi tevékenységek kihasználása és a sürgető szükségletek kezelése

A Bizottság maximálisan kihasználja majd a jelenlegi politikákat és eszközöket, ideértve különösen az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló közlemény[14] nyomon követését és az ezzel kapcsolatos cselekvési tervet[15], a szociális védelem és a társadalmi integráció koordinálásának nyílt módszerét, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezettel való stratégiai partnerséget a gyermekmunka elleni küzdelem érdekében, valamint a fegyveres konfliktusokban részt vevő gyermekekről szóló uniós iránymutatásokat[16]. A Bizottság továbbra is finanszírozza a gyermekek jogainak érvényesülését elősegítő egyedi projekteket.

Külügyekben, ideértve az előcsatlakozási folyamatot és a csatlakozási tárgyalásokat is, a Bizottság a jövőben is elősegíti az UNCRC és fakultatív jegyzőkönyvei, a gyermekmunka legrosszabb

14 COM(2005) 514 végleges.
15 HL C 311., 2005.12.9.
16 Az Európai Unió Tanácsának 15634/03 dokumentuma.

formáinak felszámolásáról, valamint a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló ILO-egyezmények, továbbá egyéb vonatkozó nemzetközi emberi jogi eszközök ratifikálását és végrehajtását. Foglalkozik majd az emberi jogok kérdésével a harmadik országokkal – ideértve a civil társadalmat és a szociális partnereket is – folytatott politikai párbeszédekben, továbbá egyéb politikai eszközeit és együttműködési programjait is felhasználja annak érdekében, hogy világszerte elősegítse a gyermekek jogainak érvényesülését és kezelje a problémákat.

A Bizottság rövid távon – különösen bizonyos kihívások sürgető szükségessége miatt – nevezetesen a következő kiegészítő intézkedéseket kívánja megtenni:

- *Az EU-n belül egységes hatjegyű segélyhívó telefonszám (116xyz) bevezetése segítséget kereső gyermekek számára, valamint egy másik egységes forróvonal létrehozása eltűnt vagy szexuálisan kihasznált gyermekek megsegítésére (2006 vége)*
- *A bankágazat és a hitelkártyákkal foglalkozó vállalatok támogatása a gyermekekről készített szexuális képekért való internetes hitelkártyás fizetés elleni küzdelemben (2006)*
- *Gyermekek a fejlesztési együttműködésben témában cselekvési terv indítása a fejlődő országokban élő gyermekek legfontosabb szükségleteinek kielégítése érdekében (2007)*
- *Az EU-n belüli gyermekszegénységgel kapcsolatos intézkedések összefogásának elősegítése (2007)*

2 A jövőbeli EU-fellépés prioritásainak meghatározása

A jövőbeli fellépés fő prioritásainak meghatározása céljából a Bizottság megvizsgálja, hogy milyen okok milyen mértékben akadályozzák a gyermekeket abban, hogy jogaikkal teljes mértékben éljenek. Ennek alapján értékeli majd a gyermekekkel kapcsolatosan hozott (jogalkotási és nem jogalkotási, belső és külső) intézkedéseinek hatékonyságát. E vizsgálat a meglévő kezdeményezésekből (UNICEF, Európa Tanács, ChildONEurope stb.) merít majd.

Az értékelésnek nem kell kezdettől fogva valamennyi releváns területet lefednie, hanem ötévente kell aktualizálni, és lépésről lépésre kell bevonni néhány kritikus területet. Az aktualizálást az EUROSTAT, a tagállamok, az Európa Tanács, a ChildONEurope hálózat és az EU jövőbeli Alapjogi Ügynöksége által a gyermekek jogaival kapcsolatban szolgáltatott adatok segítik majd.

A Bizottság ezen elemzés alapján széles körű, a gyermekek részvételével is folyó nyilvános konzultációt indít majd, amely lehetővé teszi, hogy az EU a gyermekek jogainak kérdését átfogóan kezelje, és azonosítsa a jövőbeli fellépés fő prioritásait.

- *A gyermekek jogaival kapcsolatosan hozott uniós intézkedések hatásainak vizsgálata (2007–2008)*
- *Konzultációs dokumentum közzététele a jövőbeli intézkedések azonosítása céljából (2008)*
- *A gyermekek jogaival kapcsolatos összehasonlító adatok gyűjtése (2007-től)*

3 A gyermekek jogainak figyelembevétele az EU intézkedéseiben

Biztosítani kell, hogy az EU összes belső és külső politikája során az EU jogelveivel összhangban tiszteletben tartsák a gyermekek jogait, valamint hogy e politikák teljes mértékben összeegyeztethetőek legyenek az UNCRC és egyéb nemzetközi jogi eszközök elveivel és rendelkezéseivel. E „*mainstreaming*”-nek nevezett eljárást már számos közösségi politika esetén

alkalmazzák, így például a nemek közötti egyenlőség és az alapvető jogok területén. Ennek során figyelembe veszik az Európa Tanács „Európa építése a gyermekekért és a gyermekekkel (2006–2008)" programjának keretében végzett munkát, amely hatékonyan elő kívánja segíteni a gyermekek jogainak tiszteletben tartását, valamint a gyermekek védelmét az erőszak összes formájával szemben.

- *A gyermekek jogainak figyelembevétele az EK azon jogalkotási és nem jogalkotási intézkedéseinek kidolgozása során, amelyek érinthetik őket (2007-től)*

4 Hatékony koordinációs és konzultációs mechanizmusok létrehozása

A Bizottság erősíteni kívánja a főbb érintettek közötti együttműködést, és a lehető leghatékonyabban fel kívánja használni a gyermekek jogaival foglalkozó hálózatok és nemzetközi szervezetek vagy szervek segítségét. E célból a Bizottság az *Európai Gyermekjogi Fórum* keretében összehozza az érintetteket. A fórum valamennyi érintett szereplőt[17] magában foglalja, hozzájárul az uniós intézkedések kidolgozásához és nyomon követéséhez, valamint a bevált gyakorlatok cseréjének helyszínéül szolgál.

A Bizottság megvizsgálja, hogyan lehetne e mechanizmust harmadik országokban is alkalmazni, ahol az EK-küldöttségek rendszeres párbeszédet kezdeményezhetnének a gyermekjogok területén működő nemzetközi és nemzeti partnerekkel.

Az összes érintett szereplő bevonása érdekében a Bizottság webalapú tárgyalási és munkaplatformot hoz létre[18]. E platform az adott területen rendelkezésre álló szakértelem felhasználásával segíti majd és ösztönzi a hatékony információcserét. A platform tagjai hozzáféréssel rendelkeznek majd egy dokumentumtárhoz, és egymás között vitát indíthatnak vagy felmérést végezhetnek.

Az UNCRC 12. cikke szerint a gyermekeknek biztosítani kell a jogot arra, hogy az életüket érintő viták és döntések során kinyilváníthassák véleményüket. A Bizottság az EU-ban és világszerte elősegíti és erősíti a hálózatkialakítást és a gyermekek képviseletét, továbbá fokozatosan és hivatalosan bevonja őket a jogaikkal és szükségleteikkel kapcsolatos összes konzultációba és intézkedésbe. A fórum és a webalapú platform egyaránt hozzájárul majd a gyermekek bevonásához.

Végül a Bizottság az összhang és a hatékonyság érdekében javítja majd a különböző intézkedései közötti koordinációt azáltal, hogy létrehoz egy kijelölt kapcsolattartó személyekből álló hivatalos gyermekjogi szolgálatközi csoportot, amely a stratégia nyomon követéséért felel majd. Kinevez továbbá egy gyermekjogi bizottsági koordinátort.

- *Az érintett szereplők összehozása egy Európai Gyermekjogi Fórum keretében (2006)*
- *Webalapú tárgyalási és munkaplatform létrehozása (2006)*

17 Ideértve a tagállamokat, az ENSZ-ügynökségeket, az Európa Tanácsot, a civil társadalmat és magukat a gyermekeket.

18 A SINAPSE e-hálózattal (Scientific Information for Policy Support in Europe, http://europa.eu.int/sinapse/sinapse).

- *A gyermekek bevonása a döntéshozatali eljárásba (2007-től)*
- *Bizottsági szolgálatközi csoport létrehozása és egy gyermekjogi koordinátor kinevezése (2006)*

5 A gyermekek jogaival kapcsolatos kapacitás és szakértelem növelése

A gyermekek jogainak érvényesítésében, valamint azoknak a belső és külső közösségi politikák során való figyelembevételében érintett összes szereplőnek meg kell szereznie a szükséges ismereteket és képességeket. E célból a Bizottság a jövőben is elősegíti a képzéseket. Ezenkívül fontos a gyakorlati eszközök, úgymint útmutatók és tájékoztatók fejlesztése, terjesztése és képzési anyagként való felhasználása.

- *A szükséges ismeretek és eszközök rendelkezésre bocsátása a gyermekek jogainak a közösségi politikák során való figyelembevételében érintett szereplők számára (2007-től)*

6 A gyermekek jogairól való hatékonyabb tájékoztatás

A gyermekek csak akkor tudják jogaikat érvényesíteni, ha azokról megfelelően tájékoztatják őket, és abban a helyzetben vannak, hogy éljenek is azokkal.

A gyermekek jogai általában, valamint az EU e területen való fellépése továbbra sem kap kellő nyilvánosságot. A Bizottság e kérdések tudatosítása érdekében tájékoztatási stratégiát dolgoz ki a gyermekek jogaival kapcsolatosan. Ez segíti majd a gyermekeket és szüleiket abban, hogy a gyermekek jogait jobban megismerhessék, valamint hozzájárul az e területen szerzett tapasztalatok és bevált gyakorlatok terjesztéséhez az érdekelt felek között.

A gyermekek jogaira közvetlenül kiható kulcsfontosságú uniós intézkedéseket gyermekek számára érthető módon hozzák nyilvánosságra. E célból a Bizottság – lehetőleg az Európa Tanáccsal szoros együttműködésben és többek között a tagállamok, az Egyesült Nemzetek és a civil társadalom hasonló kezdeményezéseivel összefüggésben – létrehoz egy a gyermekjogoknak szánt gyermekbarát weboldalt.

- *A gyermekek jogaival kapcsolatos tájékoztatási stratégia kidolgozása (2007-től)*
- *A gyermekek jogairól való tájékoztatás a gyermekek számára érthető módon (2007-től)*

7 A gyermekjogok érvényesülésének elősegítése a külkapcsolatokban

Az Európai Unió a nemzetközi fórumokon és a harmadik országokkal való kapcsolatokban folytatja és tovább erősíti a gyermekjogok érvényesülésének elősegítésében való aktív szerepét. A jó koordinációnak, valamint az ENSZ emberi jogi fórumain való egységes és koherens fellépésnek köszönhetően erősödött az uniós intézkedések szerepe és hatása.

Az Unió továbbra is különös figyelemmel kíséri a lányok, valamint a kisebbségekhez tartozó gyermekek jogait. Az EU folytatja a fegyveres konfliktusokban részt vevő gyermekekkel kapcsolatban megkezdett munkáját is. Megvitatja továbbá a gyermekekkel szembeni erőszakkal kapcsolatos átfogó tanulmányt, amelynek elkészítését az ENSZ Főtitkárságának független szakértője, Paulo Sergio Pinheiro vezeti.

- *Az EU gyermekjogok érvényesülésének elősegítésében való aktív szerepének folytatása és további erősítése a nemzetközi fórumokon.*

III.2. Források és jelentés

A Bizottság köteles rendelkezésre bocsátani az e stratégia végrehajtásához szükséges humán és pénzügyi erőforrásokat. Erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy biztosítottak legyenek az e közleményben és a jövőbeli stratégiában javasolt intézkedések finanszírozásához szükséges pénzügyi források. A gyermekek jogait érintő programok hatékonyságának biztosítása érdekében a szolgálatközi csoport megfelelő figyelmet fordít a lehetséges szinergiákra.

Az átláthatóság növelése és az eredmények nyomon követése érdekében a Bizottság évente jelentést nyújt be a haladásról.

IV. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság:

- átfogó stratégiát dolgoz ki annak érdekében, hogy az Európai Unió valamennyi belső és külső intézkedésében elősegítse és biztosítsa a gyermekek jogainak érvényesülését, és támogassa a tagállamok e területen kifejtett erőfeszítéseit;

- felkéri a tagállamokat, az EU intézményeit és az egyéb érintett szereplőket, hogy aktívan vegyenek részt e stratégia kialakításában, ezáltal is hozzájárulva annak sikeréhez.